

Osztályozás		Tárgy		Hely		Idő		Személy		Helyszám	
		92		Körösi Csoma Sándor		1971					
Budapestre vonatkozó újságcikkek											
Szerző:		Kösa Csaba		Eszti Hishagy		(Köt. v. füz.)		(Oldal)			
Cím:		Pest - Buda merel- mesek		1971. nov. 6.		(Idő)					
Forrás:						(Hely)					

Sándor

## PEST-BUDA SZERELMESEI

# Csoma-utód Kőbányán

Két perenyire tőlünk Kőbánya legszebb útja; néhány éve még kisváros hangulatába zörgött bele a Népszínház utca felől érkező villamos — a ritkán erre tévedő most megáll, s azon tanakodik, nem keveredett-e el? Jobb oldalon, az esti tér őszi csendje után a légtérbe nyúló toronyházak, csillogó kirakatsor; a László Gimnázium nyugalmas sötét tömbjére kell tekinteni, hogy tudjuk: merre járunk.

Ez a Körösi Csoma Sándor út, amelynek történetét jegyezgetem a Liget utcai ház második emeletén dr. Gecse Albert jogász lakásán. A meglepetés szavával állítottam be hozzá: mivel fejlődött az az út, ő meg éppen dokumentumokkal vár, s a kérdéssel: tudom-e, hogyan került Kőbányára Körösi Csoma Sándor neve?

— A mi családunk javasolta, kérte az utcaelnevezést a főúrostól, még 1943-ban. Az ötlet a családlé: a mozgató, a kijáró Cholnoky Jenő, a tudós, édesapám jóbarátja volt.

A főváros negyvenháromban valahogy nem talált utcát Körösi Csomának. Arra hivatkoztak, hogy belső kerületekben nincs elnevezésre alkalmas utca — kítől vegyék el? —, s még azt is bizonygatni, erősíteni kellett, hogy Kőbányán két Jászberényi út is van — a Külső, meg a Belső —, s közülük az egyik nyugodtan felveheti a nagy Ázsia-kutató nevét.

Meglepetést ezenkívül is tartogat a beszélgetés. A vendéglátó címét barátjától kaptam; ő azonban nem emítette, hogy akivel találkozom majd: a Csoma-család ivadéka, édesapja Erdélyben Csomakő-

rősen született, ugyanott, ahol az egykori nagyenyedi szolgadiák, aki 1819-ben gyalogszerrel, az Akadémia százforintos ösztöndíjával zsebében elindult, hogy megkeresse a magyarok őshazáját.

A Csoma-utód jogász, Óbudán dolgozik egy szakipari szövetkezetben. „Tulajdonképpen nem jogászi pályán, anyagkönyvelő vagyok.” Azóta, hogy Igricről, szőlőfalujából elindult, sok mindent próbált. Volt Pesten tejjellenőr, adóhivatali tisztviselő, aztán Pécsen mezeli jogász, majd újra a fővárosban tisztviselő. Az ostrom idején az elsők között mozdult ki lakásából: néhány társával őx indították meg Kőbányán a közigazgatást.

Az arcon emlékező mo-

soly: — Ha agyoncsapnának, sem tudnám megmondani, hányan mondták ki előttem a boldogító igent.

1950-től 1955-ig ugyanis Kőbánya anyakönyvvezetője volt.

Jogászként csupán az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyárban dolgozott. „Jelenlegi munkám leköt — mondja —, nekem való. Nem idegenkedem a számoktól, jól érzem magam közöttük. Egyszerű szigorúkkal, meg nem változtatható törvényekkel megnyugtatók. Néha kifáradok, jólesne némi pihenés. Az utóbbi hetekben a harmadik negyedévi tervvel voltam elfoglalva, édesanyám, akivel együtt lakunk, csak hajnalban látott, keléskor, s éjszaka, amikor hazavetődtem.”

Ezért is nem volt ideje mostanában a levelekre, a feljegyzésekre, a családi okmányokra, amelyek nagy rokona életéhez, sorsához szolgáltathatnak adatokat.

— Ne gondoljon valamiféle meghökkenítő felfedezésre; amennyire lehetett, kutatók, tudósok már feltárták Körösi Csoma életét. Amit én tehettem, az annyi volt, hogy kis érdekességekkel, eddig ismeretlen utalásokkal egészítettem ki az életét, olyanokkal például, mint a csiki járásbírósnak, a Csoma-hagyaték felosztására vonatkozó okmánya, vagy egy okirat, amely Körösi Csoma édesapjának adósságát említi. Kettőn dolgoztunk — a jegyzetfűzér, amelyet azóta eljuttattunk az Akadémiára, kettőn munkájar: az anyagot levéltári adatokkal dr. Parlagi Gézané támasztotta alá.

A Csoma-utód a múlt nyáron Erdélybe utazott, Csomakőrősen talált még néhány megmenthető dokumentumot.

Egy fénykép hull most ki az iratok közül: a csomakőrősi dombtetőn készítettbe arról a telekről, ahol Körösi Csoma Sándor született, s amelyet azóta benőttek a fák. „Legalább ennyi emlék maradjon születése helyéről.”

— Azért még nem lehet nyugodni — mondja később —, ennek a világszerte ismert orientalistának, a nyugvenerzer tibeti szó összegyűjtőjének, a híres tibeti-angol szótár alkotójának, aki magyar emlékek után indulva, oly távol halt meg, ennek a nagy tudósnak Budapesten nincs még szobra.

A szobrot pedig már a háború előtt elkészítette a művész, de ma is ott hever a kőbányai sírköfaragók kertjében. Cholnoky Jenő ezt a mondatot akarta rávésetni: „Gondolt merészet és nagyot, s rátette életét.”